

Martina Novotná

Přehled postojů k náboženství u nenáboženské většiny českého obyvatelstva

Posudek vedoucího bakalářské práce

Studentka se ujala úkolu dokumentovat postoje nenáboženské většiny českého obyvatelstva k náboženství. Rozdělila práci na část teoretickou, ve které referuje na základě dosavadního studia a literatury o sekularizaci, pluralismu a teorii racionální volby.

V úvodu Martina Novotná stručně, leč výstižně popisuje situaci, která ji vede ke snaze zjistit to, co je v názvu práce a vyslovuje se s patřičnou kritičností k metodě, na níž bylo nutno se omezit vzhledem ke kvalifikačnímu stupni a rozsahu práce, tedy k tomu, že empirický výzkum může být pouze ilustrací obecnějších zjištění nebo dílčí sondou do problematiky.

V následující části práce studentka podává důležité definice. Dalo by se namítat, že definice náboženství pomocí postojů a hodnot křesťanských církví je nepřiměřené. Skromné současné pojetí definice, která nechce být stručným vystižením podstaty zkoumaného jevu pomocí rodu a specifické difference, nýbrž jen sdělením, v jakém významu je daného výrazu užíváno, to umožňuje. Jde o pracovní definici pro potřeby této práce. Práce tedy vlastně zjišťuje, jak se veřejnost označovaná za nenáboženskou staví k postojům a hodnotám křesťanských církví, tedy k podobě náboženství donedávna na našem území převládající.

Stručný přehled některých teorií sekularizace není organicky propojen s vlastním přínosem autorky práce. Kapitola 2.1 *Ústup tradičních hodnot* nic neříká o takzvaných tradičních hodnotách, nedává tomuto žurnalistickému sousloví teoretický smysl. Podkapitola o sekularizaci v České republice se už teoriím sekularizace či jejího ústupu nevěnuje a je zčásti velmi jednoduchým, až povrchním konstatováním ústupu náboženství za komunistického režimu a komentovaným představením

vybraných údajů posledních dvou sčítání lidu. Kapitola 3. *Pluralismus* na necelých dvou stránkách (s. 21 a 22) opět jen naznačuje náboženskou pluralitu v souvislosti se sekularizací, což připravuje půdu pro vyhodnocení empirické sondy. Se sekulárním náboženským pluralismem souvisí i volba vyhovujícího náboženství, případně spirituality. Autoři, kteří tuto volbu tematizují, mluví z důvodů ne zcela jasných o „racionální“ volbě. Studentka připomíná tuto koncepci v další kapitole. Poslední kapitola teoretické části bakalářské práce se ne zcela v souladu s názvem věnuje nižšímu výskytu tradičního náboženství a vyššímu zájmu o alternativní či individuálně vytvořené směry.

K praktické části lze sotva co dodat. Věková a regionální omezenost početně nepatrného vzorku má z hlediska poznání postojů populace prakticky nulovou vypovídací hodnotu. Reakce respondentů však zhruba odpovídají tomu, co k procesu sekularizace říkají připomenuté teorie. Výzkum je popsán pečlivě. Závěr přiměřeně shrnuje praktickou část v souvislosti s teoretickými východisky.

Autorka práce se opírá o přiměřenou a patřičně dokumentovanou literaturu. Formát bibliografického přehledu na konci práce se poněkud odlišuje od oficiálního doporučení, obsahuje však potřebné údaje. Poznámkový aparát obsahuje vedle bibliografických odkazů i vysvětlivky k hlavnímu textu. V uspořádání kapitol a podkapitol podle desetinného systému najdeme odchylku, kdy kapitola obsahuje (v obsahu i ve vlastním textu práce) podkapitoly 2.1 a 1.1 (místo 2.1 a 2.2). Souhrn „anotace) je možná až přehnaně stručný a jeho anglická verze radikálně zpochybňuje úroveň jazykové výuky studentů, s takovou znalostí angličtiny by nemělo být možné složit z tohoto jazyka zkoušku. Studentka v dostatečné míře konzultovala a díky tomu se podařilo odstranit nejzávažnější chyby.

Práci doporučuji k obhajobě a po uspokojivém vyrovnání s námitkami předběžně navrhuji hodnotit ji stupněm 2.5 velmi dobře minus.

Vypracoval: Ivan Štampach